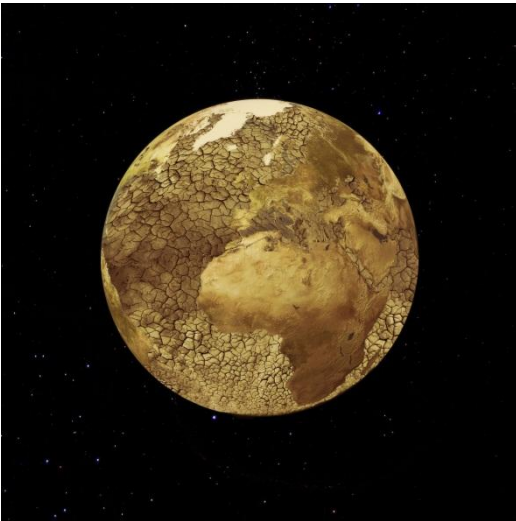

Ekološki san

Često mi se noću prikrađe neobičan san. Sigurna sam da ga sanjate i vi, kao i barem nekoliko hiljada ostalih ljudi na Zemlji. Naš san ne nestaje sa pojavom prvog jutarnjeg zračka sunca. Svakim danom je sve veći, bliži, opipljiviji. Vrijeme je da priznamo: Svi sanjamo ljepšu budućnost. Nju svako može potražiti u hramu koji zovemo prirodom. A šta uraditi onda kada zidovi tog hrama polako počnu da se urušavaju, a iznutra se sve češće čuju vapaji neizmernih bogatstava koje polako, ali sigurno uništavamo?

Priroda je, prije mnogo vremena, savršeno ukomponovala sve svoje elemente. Ona od iskona vodi računa o svim, nama naizgled sitnim, ali jako bitnim detaljima koji održavaju život lijepim i skladnim. Međutim, sve brži stil života čovjeka novog doba je ometa u tom poslu. On neobazrivo preotima prirodi sve njene tokove, i sebično ih prilagođava sebi, ne shvatajući da je šteta koju čini teško popravljiva. Vrijeme je da se svi probudmo!

„Naš najveći izazov u traženju pitke vode, je transformacija stereotipa globalnog društva“ **Paul Yillia, International Institute for Applied Systems Analysis**

Čini se da svi traže napitak za vječnu mladost. A šta ako nam je on sve vrijeme pred očima? Voda čini najveći dio našeg organizma. Paradoksalno, upravo nje nam sve više fali. Za njom traga, i zbog nje pati više od milijardu ljudi na Zemlji, a manje od 3% one koja nam je dostupna je pitka. Zagađeni tokovi rijeka, mora i okeana, postali su tužna slika svakodnevice. Znajući da se mnoge države koriste vodom istih rijeka, npr. Nil, možemo li, u bliskoj budućnosti, očekivati da će se za nekoliko kapi vode, prolivati mnogo više krvi?

Uvidjevši ovaj problem, ljudi su počeli da izgaraju sve više rešenja. Kao najefikasnija, izdvojila su se **postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda**. U svijetu, a i u Crnoj Gori, ona postaju sve snažniji saborac za očuvanje čiste vode. Tivat, Kotor, Podgorica, Danilovgrad, Pljevlja...Spisak crnogorskih gradova koji imaju svoje kolektore se svake godine proširuje, ulivajući svima nadu da je poneka mrvica odgovornosti ipak ostala u nama. Istražujući o ovoj temi, pažnju mi je privukla i metoda **fitodepuracije**. Kao rezultat zajedničkog dejstva mikroorganizama i močvarnih biljaka, voda se prečišćava do najviših standarda. Neobična metoda koja povezuje naizgled nespojive činioce stvarajući višestruku korist kako ljudima, tako i biljkama, razvila se u Italiji, široku upotrebu pronašla u mnogim zemljama Mediterana, pa zašto ne bi i kod nas? Sva rešenja problema koje smo sami stvorili se, izgleda, kriju prirodi. Samo stidljivo čekaju da budu pronađena.

*"Čuj, draga majko, krik mojega očaja.
Čuj, dragi oče, krik mojega očaja.
Glad je došla:
Djeca i odrasli popadali su poput jesenskog lišća.
Svu tu patnju smo vidjeli,
Ja i moj štap, nakon što smo napustili svoj dom.*

Missaye Hassan, 10 godina

Vrtoglavo brz razvoj novih tehnologija i industrije, svijetu je donio mnogo koristi, ali i problema. Prehrambena industrija je u svom punom jeku. Svakodnevno se, u različitim fabrikama širom svijeta proizvode tone hrane. Uz to, milioni tona hrane, usled nepravilnog transporta ili loše raspodjele, bivaju bačeni. Nedaleko od takvih fabrika, ljudi umiru od gladi. Prema podacima UN-a,

jedno od osam ljudi je neuhranjeno. Sa svakim novim rađanjem sunca, više od 15 000 dječijih života se ugasi usled višemjesečnog izgladnjivanja. Industrija narušava i prirodu. Kvalitet zemljišta je sve lošiji, mora, rijeke i jezera ostaju bez ribe, a kopnena staništa bez svojih stanovnika. Nisu li, u svima vama, ovi podaci probudili lavinu negativnih emocija? U čijim su rukama veliki trgovinski lanci koji mogu da urade mnogo, a ne rade ništa? Možemo li mi, mali ljudi, ujedinjeni u nevolji, izaći kao pobjednici iz ovog okrutnog lanca stradanja, i kako?

Uzanim stazama ka velikom uspjehu mogu da koračaju svi, počev od lokalnih poljoprivrednika, povrtlara, stočara... Sistem koji se većini ekološki osviješćenih stočara čini najpouzdanijim podrazumijeva da grupe životinja istovremeno ulaze u određenu fazu proizvodnje, i istovremeno je napuštaju, što znatno olakšava upravljane imanjem. Otpadne vode bivaju tretirane, a stajnjak sa farme se dalje prerađuje i koristi za đubrenje njiva, tako da neupotrebljenih produkata gotovo da nema. Tako se sprječavaju zagađenje lokalnog zemljišta i vodotokova. Ono što svima daje podstrek i nadu da se stvari mijenjaju nabolje, jesu sve češći razgovori o **organskoj proizvodnji hrane**. Njen značaj ogleda se u skladnim odnosima čovjeka i prirode, koji se udružuju da bi podstakli i intezivirali biološke procese unutar biotopa. U ovom procesu posebno je važno korišćenje obnovljivih izvora energije, kao i reciklaža, koja garantuje kruženje materije u prirodi. Organski proizvedena hrana ne mami potrošače lijepim izgledom i vedrim bojama, već mnogo živopisnijim mirisima i ukusima koji su, ipak, mnogo važniji.

Mali koraci su uvijek najveći. Sve dok ih pravimo, nećemo se izgubiti u gužvi modernog života, i nećemo se udaljiti od prirode. Ljepša budućnost iz naših snova je odmah iza vrata čiji je ključ odgovorna potrošnja i proizvodnja. Nadajmo se da ćemo ga uskoro pronaći.

Ime i prezime autora: **Nevena Jovović**

Gimnazija „Tanasije Pejatović“ Pljevlja

Učenica trećeg razreda (**17 godina**)

Mentor: profesorica **Tanja Dragašević**